

**Een ecologische analyse van de effecten van de bouw van een brede school in
een bosperceel op Vlieland op de beschermde natuurwaarden.**

P.J.Zumkehr.

ZUMKEHR ECOLOGISCH ADVIESBUREAU
Midland – Terschelling
Februari 2011

Colofon.

Zumkehr, P.J., 2011. Een ecologische analyse van de effecten van de bouw van een brede school in een bosperceel op Vlieland op de beschermde natuurwaarden. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Midsland-Terschelling, februari 2011.

Opdrachtgever.

Gemeente Vlieland.

Uitvoerder.

Zumkehr Ecologisch Adviesbureau.

P.J.Zumkehr, Oude Terpweg 3

8891 GE Terschelling-Midsland

tel. 0562-449196

mob. 06.50.816.092

e-mail: admin@pzumkehr.nl

© Zumkehr Ecologisch Adviesbureau

Overname van gegevens uit dit rapport is toegestaan met bronvermelding.

Een ecologische analyse van de effecten van de bouw van een brede school in een bosperceel op Vlieland op de beschermde natuurwaarden.

P.J.Zumkehr.

1. Inleiding.

Het voorontwerp bestemmingsplan Vlieland Bebouwde Kom voorziet in de mogelijkheid in een bosperceel in de toekomst een brede school te ontwikkelen. Het perceel maakt momenteel deel uit van het bosgebied van Vlieland, maar grenst aan al bestaande bebouwing. Voor de realisering van het plan is een wijziging van de bestemming nodig. Momenteel heeft het perceel de bestemming *Bos*, maar binnen het voorontwerp-bestemmingsplan valt het perceel onder een wro-zone met wijzigingsmogelijkheid 4. De uitvoering van het plan heeft mogelijk negatieve effecten op beschermde natuurwaarden. In 2004 is al een effectrapportage opgesteld voor het perceel door Ecologisch Adviesbureau Altenburg & Wymenga (*De Leeuw*, 2004). Omdat dit rapport inmiddels is gedateerd heeft de Gemeente Vlieland aan Zumkehr Ecologisch Adviesbureau gevraagd een actueel rapport op te stellen, waarin de effecten op de natuurwaarden worden geanalyseerd. De analyse heeft betrekking op de Natura2000-gebieden van Vlieland (Natuurbeschermingswet1998), de Flora- en faunawet en de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS).

2. Het plangebied en het plan.

Het plangebied betreft een bosperceel ingeklemd tussen de VMBO-school van Vlieland en het politiebureau aan de oostzijde en het recreatieterrein de Vliehorst aan de westzijde. Het perceel is bereikbaar via de Rozenbottellaan, ten zuiden van het plangebied. Aan de noord- en noordwestzijde grenst het perceel aan de bospercelen van de Boswachterij Vlieland (Staatsbosbeheer).

Het plan betreft een wijziging van de bestemming van het perceel zodanig dat hier een brede school kan worden ontwikkeld. In het voorontwerp bestemmingsplan staat het perceel aangegeven aan een wro-zone met een wijzigingsgebied categorie 4 (*Gemeente Vlieland*, 2010). Als uitvloeisel van het plan zal op een deel van het perceel het bos moeten worden verwijderd en het terrein nader voor de bouw van de school worden ingericht.

Het rapport van Altenburg & Wymenga gaat overigens nog uit van woningbouw op het perceel. Deze woningbouw is niet gerealiseerd en is in het voorontwerp-bestemmingsplan niet meer aan de orde.

3. Informatiebronnen.

Voor het opstellen van dit rapport is gebruik gemaakt van beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde natuurwaarden op Vlieland. Alleen gegevens van na 2000 zijn benut. Oudere gegevens worden als niet relevant beschouwd.

Wat betreft de vegetatiekundige gegevens is gebruik gemaakt van de vegetatiekartering van Buro Bakker (*Buro Bakker*, 2007). Vogelkundige gegevens zijn afkomstig van de in opdracht van Staatsbosbeheer uitgevoerde broedvogelinventarisatie (SOVON, 2005). De veldgegevens van het rapport van Altenburg & Wymenga (*De Leeuw*, 2004) zijn tevens een belangrijke informatiebron. Deze gegevens zijn overigens in 2004 door de schrijver van dit rapport in opdracht van A&W verzameld.

Ter aanvulling is op 14 januari 2011 een veldbezoek aan het plangebied gebracht.

4. Wettelijk kader.

4.1. De Natuurbeschermingswetgeving in Nederland.

In dit hoofdstuk is de relevante ecologische wet- en regelgeving kort samengevat. Voor een precieze weergave van juridisch relevante teksten raadplege men de oorspronkelijke uitgaven van de wetsteksten. De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in twee delen: gebiedsbescherming (§3.1.1) en soortbescherming (§3.1.2).

4.1.1. Gebiedsbescherming

Bij gebiedsbescherming worden gebieden met bijzondere natuurwaarden wettelijk beschermd. Het gaat daarbij om de Natura2000 gebieden (Speciale beschermingszones; SBZ's), natuurreservaten in het kader van de Natuurbeschermingswet, de Ecologische Hoofdstructuur en de Planologische Kernbeslissing Waddenzee III.

Natuurbeschermingswet

In de in oktober 2005 in werking getreden nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 is de gebiedsbescherming geregeld van Natura2000 gebieden en van Beschermd Natuurmonumenten. Deze gebieden omvatten de SBZ's, de Natuurmonumenten in het bezit van het rijk c..q. Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten in particulier eigendom. De SBZ's die in het kader van de Habitatrichtlijn zijn vastgesteld worden ook wel Habitatrichtlijngebieden genoemd. Ze zijn aangewezen vanwege bijzondere habitats en soorten (de zogenaamde 'kwalificerende waarden'), genoemd in respectievelijk bijlage I en bijlage II van de richtlijn. De SBZ's in het kader van de Vogelrichtlijn staan ook wel bekend als Vogelrichtlijngebieden. Ze zijn aangewezen ter bescherming van het leefgebied van bedreigde vogels en trekvogels. Als projecten en andere handelingen in of nabij een Natura 2000 gebied of Beschermd Natuurmonument plaatsvinden, moet onderzocht worden of deze significant negatieve effecten op de kwalificerende waarden van de SBZ of de natuurlijke kenmerken van het Beschermd Natuurmonument hebben. Als uit deze beoordeling blijkt dat de SBZ wordt aangetast, of duidelijke twijfel bestaat over het uitblijven van die aantasting, kan het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten of de Minister onder wiens verantwoordelijkheid het gebied beheerd wordt) slechts vergunning verlenen voor de gevraagde activiteit als er geen alternatieven zijn, er een dwingende reden van groot openbaar belang met die activiteit is gemoeid en vóór de ingreep compensatie van natuurwaarden is gerealiseerd. Voor Beschermd Natuurmonumenten geldt eveneens de genoemde voorwaarde van 'dwingende redenen van groot openbaar belang' voor vergunningverlening bij 'aantasting van de natuurlijke kenmerken'; een onderzoek naar alternatieven of het uitvoeren van compenserende maatregelen is echter niet verplicht.

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische hoofdstructuur (EHS) is onderdeel van het rijksbeleid voor een netwerk van natuurgebieden door Nederland. Waar de grenzen nog globaal zijn vastgesteld, moeten onomkeerbare ingrepen voorkomen worden. Na vaststelling van de exacte grenzen zijn ruimtelijke ingrepen binnen de EHS niet toegestaan. In uitzonderingsgevallen kan het Rijk de natuurwaarden en functies van het EHS-gebied laten wijken voor andere functies van groot maatschappelijk belang. De initiatiefnemer dient deze belangen en mogelijke alternatieven uitgebreid te motiveren. Daarnaast dient hij *compenserende* dan wel *mitigerende (verzachtende) maatregelen* te treffen (Ministerie van LNV 2003).

In vrijwel geheel Friesland is inmiddels de feitelijke Provinciale Ecologische Hoofdstructuur vastgesteld (Streekplan Fryslân 2006). In het streekplan is verwoord dat een algemene zorgplicht bestaat voor de instandhouding van kwetsbare soorten. Ruimtelijke ingrepen in de EHS zijn niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van 'redenen van groot openbaar belang'. Voor Vogelrichtlijngebieden of Natuurbeschermingswetgebieden – zoals hier het geval is – gelden

aanvullende eisen. In het geval van een ingreep worden alle nodige mitigerende maatregelen getroffen. Bij Habitatrichtlijngebieden met prioritaire soorten en/of habitats, zijn onder 'dwingende redenen van groot openbaar belang' niet begrepen 'redenen van sociale of economische aard'. Bij natuurcompensatie is een uitgangspunt dat geen netto-verlies optreedt aan waarden voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang van de EHS. Voor de Waddeneilanden geldt dat feitelijk alleen kwalitatieve (geen kwantitatieve compensatie) mogelijk is.

Planologische Kernbeslissing Waddenzee II en III

De planologische kernbeslissing (pkb) Derde Nota Waddenzee (VROM 2001) bevat de hoofdlijnen van het rijksbeleid voor de Waddenzee (VROM 2001). De pkb is gebiedsgericht van karakter en integreert het ruimtelijk en ruimtelijk relevante rijksbeleid voor de Waddenzee. De grens van het pkb-gebied kan worden omschreven als het zeegebied van Den Helder tot de rijksgrens met Duitsland. Het pkb-gebied wordt aan de noordkant begrensd door onder meer de kwelders en platen van de Waddenzeekust van de eilanden.

De hoofddoelstelling voor de Waddenzee is de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Om dit te bereiken is het beleid onder meer gericht op de duurzame bescherming en/of een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling van de flora en de fauna en tevens op behoud van de landschappelijke kwaliteiten, met name rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid. Nieuwe activiteiten dan wel uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten met een economische en/of recreatieve betekenis zijn mogelijk, mits zij passen binnen de hoofddoelstelling voor de Waddenzee.

Met betrekking tot het ontwikkelingsperspectief stelt de pkb onder meer:
De Waddenzee is primair een natuurgebied en een uniek open landschap. De natuurlijke dynamiek van de fysische processen in de Waddenzee, op de Waddeneilanden en in de Noordzeekustzone wordt zo min mogelijk beperkt, zodat zich nieuwe platen, geulen en jonge duin- en kustgebieden kunnen ontwikkelen. De rust, weidsheid en open horizon zijn gewaarborgd en worden hoog gewaardeerd.
Zeezoogdieren, vissen en (trek)vogels zijn duurzaam verzekerd van voldoende voedsel en rust- en voortplantingsgebieden.

Het rijksbeleid ten aanzien van de recreatie op de Waddenzee is gericht op het beheersbaar maken en houden van het recreatief medegebruik en het ontwikkelen van duurzame vormen van recreatie, waarbij de natuurlijke draagkracht van het gebied uitgangspunt is. Voor het recreatief medegebruik geldt een zoneringsplan waarbij de voor verstoring gevoelige gebieden worden ontzien. Voorts wordt gesteld dat de flora en fauna van de Waddenzee zich meer ongestoord dienen te kunnen ontwikkelen. Zeehonden behoeven voldoende voedsel en rustplaatsen. Hetzelfde geldt voor de vogels die voldoende ongestoorde hoogwatervluchtplaatsen moeten kunnen vinden en op acceptabele vluchtafstand over voldoende voedsel moeten beschikken, wat zij aldaar ongestoord tot zich moeten kunnen nemen. Een meer ongestoorde ontwikkeling van de Waddenzee is alleen mogelijk wanneer het menselijk gebruik van het gebied hierop (meer) wordt afgestemd (bijvoorbeeld via zoneringsplan) of indien bepaald gebruik - op termijn - wordt afgebouwd. Richting het jaar 2030 zet het kabinet hierop in.

Nieuwe activiteiten en uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten in de Waddenzee dienen daarom aan de hoofddoelstelling te worden getoetst. Het afwegingskader dient ook te worden toegepast voor activiteiten buiten het pkb-gebied die de wezenlijke kenmerken of waarden van de

Waddenzee kunnen aantasten (externe werking). Het afwegingskader komt sterk overeen met dat van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Elementen hieruit zijn:
Nagegaan dient te worden of er sprake is van aantasting van *wezenlijke kenmerken* of waarden van de Waddenzee.

Er dient rekening te worden gehouden met eventuele *cumulatieve effecten* van verschillende activiteiten op de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee.
Toestemming voor een activiteit kan slechts worden gegeven nadat zekerheid is verkregen dat de activiteit de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee niet zal aantasten. Het *voorzorgbeginsel* brengt met zich mee dat er bij twijfel wordt uitgegaan van aantasting van wezenlijke kenmerken of waarden en van de meest verstrekkende effecten voor de Waddenzee (*worst-case scenario*).

Voor een activiteit die leidt tot aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden en waarvoor geen reële alternatieven aanwezig zijn dient te worden nagegaan of er sprake is van *dwingende redenen van groot openbaar belang*.

Bij een activiteit die leidt tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden dienen *mitigerende en compenserende maatregelen* getroffen te worden. Deze maatregelen dienen in onderlinge samenhang te worden bezien waarbij de eis geldt dat geen netto verlies aan wezenlijke kenmerken of waarden optreedt.

Verdere gebiedsbescherming

De verdere bescherming van natuurgebieden is in beginsel geregeld in bestemmingsplannen die voor alle gronden in Nederland zijn opgesteld wegens de Wet op de Ruimtelijke Ordening.

4.1.2. Soortbescherming.

Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierin is de soortbescherming geregeld. Daarnaast geldt voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving de 'zorgplicht'.

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat iedereen dient te voorkomen dat zijn handelen nadelige gevolgen voor flora en fauna heeft. Als dat niet mogelijk is, dienen die gevolgen zoveel mogelijk beperkt of ongedaan gemaakt te worden (artikel 2 Flora- en faunawet). De zorgplicht geldt altijd, zowel voor beschermde als onbeschermde soorten. Op overtreding van artikel 2 staan overigens geen sancties.

Beschermde soorten

In de Flora- en faunawet heeft de overheid van nature in Nederland voorkomende planten- en diersoorten aangewezen die beschermd moeten worden. Ook de beschermde soorten onder de Europese richtlijnen (Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn) zijn hierin opgenomen. De bescherming houdt in dat het verboden is om beschermde, inheemse planten te beschadigen (artikel 8). Het is ook verboden om beschermde, inheemse dieren te doden, verontrusten, dan wel hun nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (artikelen 9 tot en met 12).

Zorgvuldig handelen

'Zorgvuldig handelen' (artikelen 2b, 2c, 2d en 16c AMvB) gaat verder dan het voldoen aan de zorgplicht. Dit begrip is gekoppeld aan de beschermde soorten waarvoor ontheffing kan worden aangevraagd. Niet-zorgvuldig handelen is strafbaar. Zorgvuldig handelen vereist altijd een *inspanning* om te overzien wat de beoogde ingreep teweeg zal brengen. Een initiatiefnemer moet bijvoorbeeld altijd vooraf inventariseren welke beschermde, niet-vrijgestelde soorten aanwezig zijn in een gebied

waar een ingreep is gepland. Ook moet hij in redelijkheid alles doen of laten om te voorkomen, of zoveel mogelijk te beperken, dat de artikelen 8-12 van de Flora- en faunawet worden overtreden. De eerste stap daartoe is een goede planning om bijvoorbeeld verstoring van dieren in de voortplantingstijd te voorkomen.

Drie beschermingsregimes

Met ingang van 2005 zijn een aantal wijzigingen van Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB) bij de Flora- en faunawet in werking getreden. Hierdoor is het beschermingsregime van inheemse beschermde planten en dieren veranderd. Er zijn nu drie categorieën van soorten. De indeling is bepaald door de zeldzaamheid of de mate van bedreiging van de soorten in Nederland, waarbij ook de beschermde soorten onder de Habitatrichtlijn zijn ingepast. Het gaat om de volgende beschermingscategorieën:

soorten waarvoor *vrijstelling* mogelijk is (licht beschermde soorten);

soorten waarvoor vrijstelling mogelijk is, mits aantoonbaar wordt gewerkt conform een goedgekeurde *gedragscode* (middelzwaar beschermde soorten);

soorten waarvoor *ontheffing* moet worden aangevraagd (zwaar beschermde soorten).

Categorie 1. De eerste categorie geldt voor een aantal beschermde, maar algemeen voorkomende planten- en diersoorten (zoals Zwanenbloem, Bosmuis, Bunzing, Bruine kikker), volgens tabel 1 bij de AMvB. De wetgever gaat er vanuit dat verlening van vrijstelling voor deze soorten geen afbreuk doet aan hun huidige, gunstige staat van instandhouding. Voor deze soorten geldt wél de zorgplicht (zie hiervoor).

Categorie 2. De tweede categorie geldt de soorten die zijn vermeld in tabel 2 bij de AMvB. De *gedragscode* die voor vrijstelling is vereist moet ter goedkeuring worden ingediend bij de minister van LNV. De gedragscode moet vermelden hoe bij het uitvoeren van de werkzaamheden schade aan planten en dieren en hun verblijfplaatsen voorkomen - of zoveel mogelijk beperkt - wordt. Er moet *aantoonbaar* volgens de gedragscode worden gewerkt om te voldoen aan de bewijslast. Dit betekent dat de werkprocessen gedocumenteerd moeten worden.

Als er nog geen gedragscode is, moet bij overtreding van de artikelen 8-12 een ontheffing worden aangevraagd. De toetsing die dan plaatsvindt, betreft een 'lichte toets'. Hierbij wordt alleen getoetst of de activiteiten de gunstige staat van instandhouding van een soort in gevaar brengen. Deze toets vereist *vrijwel altijd* dat er inzicht moet zijn in de betekenis van het plangebied als leefgebied voor de soort *in relatie tot de omliggende populaties*. Als dat inzicht niet bestaat, dient daar onderzoek naar plaats te vinden. Dat kan betekenen dat ook onderzoek buiten het plangebied nodig is.

Categorie 3. De soorten van de derde categorie zijn in tabel 3 van de AMvB genoemd. Deze tabel bevat de soorten die op bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan en andere aangewezen soorten. Wanneer verbodsbepalingen worden overtreden is een ontheffingsaanvraag nodig, die wordt getoetst aan drie criteria (de zogenaamd 'uitgebreide toets'):

de ingreep doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort;

er is geen alternatief voor de ingreep;

er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang.

Voor een ontheffing moet aan alle drie de criteria voldaan zijn.

Vogels

Voor vogels geldt een algemene bescherming, waarbij het verboden is vogels en hun nesten in het broedseizoen te verstoren. Dat betekent dat het in die periode niet is toegestaan om werkzaamheden in een gebied te starten die bedreigend zijn voor broedvogels. Voor de meeste soorten geldt een broedseizoen van 15 maart tot en met 15 juli. Wanneer vóór het broedseizoen wordt gestart met de schadelijke werkzaamheden, is de kans zeer gering dat daar broedvogels gaan nestelen.

Rode Lijsten

Nederland heeft voor een aantal bedreigde en kwetsbare planten- en diergroepen Rode Lijsten samengesteld. De doelstelling van de Rode Lijst is het bieden van duurzame bescherming aan een soort en zijn leefgebied. De Rode Lijst bestaat uit Nederlandse soorten die vanwege hun aantalsverloop of kwetsbaarheid speciale aandacht nodig hebben om hun voorkomen in ons land veilig te stellen. Hoewel de Rode Lijsten voor de meeste soortgroepen officieel door het ministerie van LNV zijn vastgesteld, hebben ze geen juridische status. Een aantal Rode-Lijstsoorten is ondergebracht in de Flora- en faunawet.

4.2. Welke natuurbeschermingswetgeving is van toepassing op het plangebied?

4.2.1. *Natuurbeschermingswet 1998 en Natura2000 gebieden.*

Op Vlieland is sprake van drie Natura2000-gebieden die vallen onder de Natuurbeschermingswet 1998, namelijk:

- Duinen Vlieland
- Noordzeekustzone
- Waddenzee.

Het plangebied zelf is ten dele gelegen binnen de grenzen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* en ligt verder langs de grens van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*. Het noordwestelijke deel, in oppervlak zo'n 20% van het plangebied, maakt deel uit van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*. Zie ook kaart 3 in de bijlage.

De Natura2000-gebieden *Waddenzee* en *Noordzeekustzone* liggen op grotere afstand van het plangebied. Met betrekking tot Natura2000-gebied *Noordzeekustzone* bedraagt de afstand tot het plangebied ongeveer 1100 meter, de grens met Natura2000-gebied *Waddenzee* ligt op ongeveer 350 meter van het plangebied. De afstand van het plangebied tot deze twee Natura2000-gebieden is dermate groot, dat een toetsing met betrekking tot de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden niet nodig is.

Het definitieve aanwijzingsbesluit heeft onlangs (tot 9 april 2009) ter inzage gelegen. Er is een procedure gestart waarbij belanghebbenden bezwaren kunnen indienen bij de Raad van State in Den Haag. Het kan niet worden uitgesloten dat er met betrekking tot de begrenzing van het Natura2000-gebied en met betrekking tot de instandhoudingsdoelen nog wijzigingen worden doorgevoerd. Deze ecologische beoordeling heeft het huidige aanwijzingsbesluit als uitgangspunt.

4.2.2. *Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.*

De begrenzingen die door de Provincie Friesland zijn vastgesteld in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur is zodanig gelegd dat alle niet bebouwde gebieden binnen de PEHS vallen. Het plangebied maakt nu deel uit van een bosgebied en valt derhalve binnen de PEHS.

4.2.3. *PKB-Waddenzee III.*

De PKB-Waddenzee beschermt het Nederlandse waddegebied. Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van het PKB-gebied en ook niet langs de rand. De PKB-Waddenzee is dan ook niet van toepassing.

4.2.4. *Flora- en faunawet.*

De soorten die beschermd zijn in het kader van de Flora- en faunawet zijn ook beschermd in het plangebied. Uitvoering van de plannen is alleen mogelijk als er ten aanzien van de beschermde soorten gehoor wordt gegeven aan de *zorgplicht* en *zorgvuldig handelen*. Van belang is echter dat door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur de soorten zijn ingedeeld in drie categorieën met drie beschermingsregimes. Voor soorten uit categorie 1 (algemene soorten) geldt een vrijstelling, voor soorten uit categorie 2 geldt een vrijstelling als wordt voldaan aan de principes van *zorgplicht* en

zorgvuldig handelen, dat wil zeggen dat bij uitvoering van de plannen een gedragscode wordt opgesteld waaruit blijkt dat binnen het plangebied ruimte blijft voor de beschermde soorten en bij de uitvoering van de plannen met de soorten rekening wordt gehouden. Indien hieraan wordt voldaan geldt ook voor soorten uit categorie 2 een vrijstelling van de Flora- en faunawet. Een aanvraag voor een ontheffing van de Flora- en faunawet is alleen nodig indien in het plangebied soorten voorkomen uit categorie 3, of als soorten van categorie 2 voorkomen maar niet aan de eisen van zorgplicht en zorgvuldig handelen kan worden voldaan.

4.3. De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*.

De volgende instandhoudingsdoelen zijn voor Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* geformuleerd (prioritaire typen en soorten zijn aangeduid met een *):

Habitattypen.

- H1310. Eenjarige pioniervegetaties van slik- en zandgebieden met *Salicornia ssp.* en andere zoutminnende soorten.
- H1330. Atlantische schorren (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*).
- H2120. Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen").
- H2130. * Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")
- H2140. * Vastgelegde ontkalkte duinen met *Empetrum nigrum*.
- H2150. * Atlantische vastgelegde ontkalkte duinen (*Calluno – Ulicetea*).
- H2160. Duinen met *Hippophae rhamnoides*.
- H2170. Duinen met *Salix repens ssp argentea* (*Salicion arenariae*).
- H2180. Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied.
- H2190. Vochtige duinvaleien

Soorten.

- H 1930. Groenknolorchis (*Liparis loeselii*).

Broedvogels:

- Lepelaar
- Bruine kiekendief
- Blauwe kiekendief
- Porseleinhoen
- Kluut

Trekvogels en overwinteraars.

- Aalscholver
- Pijlstaart
- Slobeend
- Eider
- Tureluur
- Kleine mantelmeeuw
- Tapuit.

De instandhoudingsdoelen zijn vastgelegd in het definitieve aanwijzingsbesluit voor het Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*, maar zijn enigszins gewijzigd ten opzichte van het concept aanwijzingsbesluit. Onder meer is de Velduil uit de lijst van broedvogels geschrapt.

De kernopgaven voor Natura2000- gebied *Duinen Vlieland* luiden als volgt:

- Ruimte voor natuurlijke verstuiving in de witte en embryonale duinen, onder meer van belang als habitat van de Kleine mantelmeeuw en de Strandplevier.
- Uitbreiding en herstel van de kwaliteit van de grijze duinen als habitat van Tapuit en Blauwe kiekendief door het tegengaan van vergrassing en verstruweling.
- Behoud oppervlakte en kwaliteit duinen met Kraaiheide
- Behoud oppervlakte en kwaliteit vochtige duinvalleien (kalkrijk).

5. De natuurwaarden van het plangebied.

5.1. Het rapport van Altenburg & Wymenga (*De Leeuw*, 2004).

De natuurwaarden van het grootste deel van het perceel zijn in kaart gebracht door Altenburg & Wymenga in 2004. Het plangebied als onderdeel van het voorontwerp-bestemmingsplan Vlieland Bebouwde Kom is echter iets groter dan dat van het rapport in 2004. Een strook naaldbos ten noorden van het gebied dat in 2004 is onderzocht, maakt nu deel uit van het plangebied.

Voor aanvullende informatie, o.a. wat betreft de voorkomende plantensoorten, kan naar het rapport van Altenburg & Wymenga worden verwezen. Altenburg & Wymenga hebben als uitgangspunt gekozen de natuurwaarden die in de kilometerhokken, waarin het plangebied ligt, zijn gemeld op de website www.natuurloket.nl. Het rapport geeft zelf aan dat hieraan een nadeel kleeft, namelijk dat natuurwaarden worden beschreven die weliswaar binnen de kilometerhokken bekend zijn, maar waarvan niet vaststaat of ze binnen het plangebied voorkomen. Daarnaast is ook de status van de natuurwaarden niet altijd duidelijk. Zijn er populaties aanwezig of gaat het om individuele waarnemingen? Altenburg & Wymenga geeft aan de hand van aanvullend veldonderzoek waar mogelijk een antwoord op die vraag. In een aantal gevallen (rugstreeppad, vlermuizen) wordt echter gesteld dat er onvoldoende gegevens beschikbaar zijn, om de status van de natuurwaarden binnen het plangebied te kunnen beoordelen. Omdat het voorkomen van deze soorten dan niet kan worden uitgesloten, wordt vooral met betrekking tot de Flora- en faunawet een erg strikt standpunt ingenomen. In dit rapport wordt, mede aan de hand van aanvullend veldonderzoek dat in januari 2011 is uitgevoerd (overigens in een ongunstige tijd van het jaar), nader ingegaan op het voorkomen van deze soorten. Daarbij worden de ervaringen die in het Waddengebied zijn opgedaan met betrekking tot het voorkomen van de soorten nadrukkelijk meegenomen.

5.2. Flora- en vegetatie.

5.2.1. Vegetatieopbouw van het plangebied.

Altenburg & Wymenga geeft een goede beschrijving van de vegetatie van het plangebied. Het betreft een naaldbos waarvan de boomlaag voornamelijk bestaat uit Oostenrijkse den, met lokaal ook andere soorten, zoals zomereik en zachte berk. Het bos is tussen de tachtig en honderd jaar oud en is aangeplant als onderdeel van de boswachterij Vlieland in een oorspronkelijk duinlandschap waarvan de geomorfologie nog grotendeels in takt is. De bodem bestaat uit voedselarm en mineralenarm duinzand. Als gevolg van vegetatiesuccessie en een eeuw lang bodemopbouw is een licht humeuze, zure bodem ontstaan. Het noordelijke deel van het bos is structuurarm en open. De bodem van het bos wordt hier vrijwel volledig bedekt door bladmossen, met name heideklauwtjesmos en gaffeltandmos. De kruidlaag is slecht ontwikkeld en bestaat voornamelijk uit zandzegge, gewoon struisgras, eikvaren, brede stekelvaren en plaatselijk braam, wilde kamperfoelie, wilde lijsterbes, zachte berk en Amerikaanse vogelkers. De struiklaag is slecht ontwikkeld en bestaat voornamelijk uit Amerikaanse vogelkers. In delen van het perceel, met name het centrale deel is de struiklaag als gevolg van betere lichtinval na een dunning veel sterker ontwikkeld. Deze wordt echter gedomineerd door Amerikaanse vogelkers. Het zuidelijke deel nabij de VMBO-school is een betrekkelijk vlak bosgedeelte waarvan de kruidlaag soortenrijker is als gevolg van de aanwezigheid van ruderaal plantensoorten en zogenaamde tuinvlieders, plantensoorten waarvan de bron ligt in de tuinen van omringende woningen. Binnen het perceel komen overigens op meer plaatsen dergelijke plantensoorten voor als gevolg van het deponeren van tuinafval in het perceel. Langs de westrand van het perceel, op de overgang naar het terrein van de Vliehorst is een smalle strook loofhout aanwezig. De vegetatie komt overeen met de beschrijving van *De Leeuw* in 2004. Voor een volledige lijst van voorkomende plantensoorten, zie de bijlage van *De Leeuw*, (2004).

5.2.2. Dennenorchis en kleine keverorchis.

Het betreft hier twee soorten orchideeën die gebonden zijn aan voedselarme dennenbossen met een geringe ontwikkeling van de kruid- en struiklaag. Met name op de Waddeneilanden en in de duinen van Schoorl komen de soorten lokaal op uitgebreide schaal voor. Beide soorten zijn beschermd door de Flora- en faunawet, het zijn echter geen strikt beschermde soorten. *De Leeuw* (2004) geeft al aan dat beide soorten niet in het plangebied zijn aangetroffen. De situatie in 2011 bevestigt deze conclusie. Groeiplaatsen van de dennenorchis (winterhard) zijn in januari 2011 in het perceel niet gevonden. Het voorkomen van de kleine keverorchis is in de dennenbossen van Vlieland zeer beperkt (dit in tegenstelling tot het voorkomen op Terschelling). Recent is de soort alleen bekend van een groeiplaats bij Lange Paal.

5.2.3. Beschermde plantensoorten.

De enige soort die binnen het Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* als instandhoudingsdoel is aangewezen, en derhalve een soort van de Habitatrichtlijn, is de groenknolorchis. De soort komt voor in vochtige primaire duinvaleien, en is op Vlieland beperkt tot de Kroon's Polders. Het plangebied en de ruime omgeving ervan is volstrekt ongeschikt als groeiplaats voor deze soort.

De Leeuw komt in 2004 tot de conclusie dat in het plangebied geen plantensoorten voorkomen die beschermd zijn door de Flora- en faunawet. In 2011 kan deze conclusie worden bevestigd. Binnen het plangebied, en derhalve ook in het noordelijke deel ervan dat in 2004 niet is onderzocht, komen geen soorten voor die beschermd zijn door de Flora- en faunawet.

5.3. Broedvogels.

Het plangebied is betrekkelijk arm aan broedvogels. Vooral in het structuurarme bosgedeelte komen nagenoeg geen vogels tot broeden. De meeste broedvogels worden gevonden in de loofhoutstrook langs de rand en in het centrale bosgedeelte met een goed ontwikkelde struiklaag. Alle voorkomende soorten zijn soorten die veel in en in de omgeving van bebouwing voorkomen en zich daar goed kunnen handhaven. Kwetsbare soorten ontbreken. Alle soorten zijn beschermd door de Flora- en faunawet.

Voorkomende soorten zijn:

- koolmees
- pimpelmees
- winterkoning
- roodborst
- vink
- groenling
- merel
- zanglijster
- fitis
- braamsluiper
- houtduif
- Turkse tortel

5.4. Reptielen.

Op Vlieland komt uitsluitend de zandhagedis voor, een in de Flora- en faunawet strikt beschermde soort. Andere soorten reptielen ontbreken. De zandhagedis is gebonden aan open duingebied en mijd bossen. De soort komt in het plangebied niet voor.

5.5. Amfibieën.

Op Vlieland komen de volgende soorten amfibieën voor:

- rugstreeppad
- bruine kikker
- kleine watersalamander.

Alle soorten zijn beschermd door de Flora- en faunawet; de rugstreeppad is een strikt beschermde soort.

Voor de voortplanting zijn de soorten afhankelijk van ondiep open water. Binnen de boswachterij van Vlieland komen geschikte plekken voor in de ijsbaan en de Klaas Douwesvijver op een afstand van enkele honderden meters van het plangebied. Binnen het plangebied ontbreken voortplantingsgebieden van de genoemde soorten. Een vraag is echter of het plangebied geschikt is als overwinterings- en foerageergebied voor met name de rugstreeppad. De activiteiten van de andere twee soorten beperken zich tot de voortplantingsgebieden en de oeverzone ervan. De rugstreeppad overwintert binnen het foerageergebied in holletjes in zandgrond op een afstand van enkele tientallen meters van het voortplantingsgebied. De Leeuw merkt op dat het niet kan worden uitgesloten dat ook het plangebied incidenteel door de rugstreeppad wordt benut. Het plangebied is echter als foerageergebied en overwinteringsgebied voor de rugstreeppad niet geschikt. Daarvoor gelden de volgende argumenten:

- De afstand van de voortplantingsgebieden tot het plangebied is te groot.
- Het habitat tussen de voortplantingsgebieden en het plangebied bestaat voornamelijk uit bosgebied,
- De rugstreeppad foerageert bij voorkeur in het open en zonbeschenen terreinen, met name in het open duingebied. Het bos is te weinig zonbeschenen om aan de koudbloedige rugstreeppad voldoende energie te leveren voor de dagelijkse activiteiten. Om deze reden heeft de rugstreeppad de neiging bossen te mijden.
- Rugstreeppadden overwinteren in terreinen met een losse zandgrond (of soms in de kruipruimte van woningen). Het betreft hier eveneens meestal open duingebied. De bosbodem is als overwinteringsgebied niet geschikt.

Op basis van deze argumenten kan worden geconcludeerd dat het plangebied, dat volledig bestaat uit bos, volstrekt ongeschikt is als foerageer- of overwinteringsgebied voor de rugstreeppad. De soort ontbreekt er dan ook. Ook de andere twee genoemde soorten komen binnen het plangebied niet voor.

5.6. Insecten.

Binnen het plangebied komen geen door de Flora- en faunawet beschermde insectensoorten voor. Door het ontbreken van open water zijn er geen voortplantingsmogelijkheden voor soorten libellen. De voor het kilometerhok gemelde Rouwmantel is een dagvlinder welke in de periode tussen 1995 en 2002 in Nederland na een invasie vanuit oost Europa als trekvlinder is beland. Voortplanting van deze soort is in Nederland in die periode niet aangetoond. De soort heeft derhalve geen populatie binnen het plangebied.

5.7. Zoogdieren.

5.7.1. Vleermuizen.

Alle soorten vleermuizen in Nederland zijn strikt beschermd door de Flora- en faunawet. Van Vlieland zijn de laatvlieger en de ruige dwergvleermuis bekend. Vooralsnog is de voortplanting van vleermuizen op Vlieland recent niet aangetoond. Daarom wordt verwacht dat de waarnemingen van vleermuizen betrekking hebben op trekkende dieren. Het plangebied heeft voor de laatvlieger geen betekenis, daar de soort voor de voortplanting en de overwintering afhankelijk is van gebouwen. Voor de ruige dwergvleermuis geldt in het algemeen hetzelfde, echter voortplanting in holle bomen en boomspleten is ook mogelijk. *De Leeuw* (2004) sluit het gebruik van bomen binnen het plangebied als zodanig niet uit, en adviseert nader onderzoek. Tijdens het veldbezoek in januari 2011 is nogmaals

uitgebreid bekeken of er binnen het plangebied bomen voorkomen die als voortplantingslocatie geschikt zijn. Daarbij gaat het vooral om grote, enigszins verweerde loofbomen. Naaldbomen zijn in het algemeen voor de ruige dwergvleermuis niet aantrekkelijk. Omdat geen van de in het plangebied voorkomende bomen aan het juiste profiel voldoet kan voorplanting en ook overwintering van de ruige dwergvleermuis in het plangebied worden uitgesloten. Als overwinteringslocatie prefereert de ruige dwergvleermuis overigens gebouwen en houtstapels.

5.7.2. Overige soorten zoogdieren.

Binnen het plangebied komen voor:

- bosmuis
- egel
- konijn

Alle soorten zijn beschermd door de Flora- en faunawet, maar maken deel uit van de categorie waarvoor op voorhand vrijstelling van de wet bestaat.

5.8. Conclusies.

Uit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat het plangebied uitsluitend van betekenis is voor enkele soorten weinig gevoelige broedvogels. Het gebied heeft geen populaties van de rugstreeppad, de zandhagedis en vleermuizen, en is tevens als overwinterings- en foerageergebied ongeschikt.

6. Natura2000 en de Natuurbeschermingswet 1998.

6.1. Ligging ten opzichte van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*.

Het plangebied ligt voor 20% binnen het Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* en voor 80% buiten Natura2000-gebied maar langs de grens ervan.

6.2. Instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* in relatie tot het plan.

In § 4.3. zijn de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* weergegeven. Het betreft een aantal habitattypen, habitatrictlijn-soorten en vogelrichtlijn-soorten, met daaraan gekoppeld een behouds- of uitbreidingsdoelstelling. De bescherming van de genoemde typen en soorten geldt uitsluitend binnen de grenzen van het Natura2000-gebied. Daar het plangebied voor 20% deel uitmaakt van het Natura2000-gebied is het nodig nader in te gaan op het voorkomen van de typen en soorten binnen het plangebied in dat deel van het plangebied dat deel uitmaakt van het Natura2000-gebied. In hoofdstuk 5 is aangegeven welke natuurwaarden binnen het plangebied voorkomen. Ten aanzien van het Natura2000-gebied kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Het gedeelte van het plangebied dat deel uitmaakt van het Natura2000-gebied heeft een vegetatie die bestaat uit naaldbos met Oostenrijkse den. Dit type vegetatie maakt geen deel uit van een van de habitattypen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*.
- Binnen het boscomplex van Vlieland wordt het habitatype H2180 – Atlantische loofbossen onderscheiden. Percelen die tot dit habitatype worden gerekend liggen veelal aan de randen van het bos en hebben een vegetatie van een min of meer natuurlijk loofbos met zomereik en zachte berk. Het habitatype komt niet voor binnen 500 meter van het plangebied.
- De enige habitatrictlijn soort van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*, de groenknolorchis, komt binnen een afstand van 2000 meter van het plangebied niet voor.
- De vogelrichtlijnsoorten die in § 4.3. worden genoemd komen binnen een afstand van 1000 meter van het plangebied niet voor.

6.3. Externe werking.

De uitvoering van een plan buiten het Natura2000-gebied maar langs de grens ervan kan negatieve effecten veroorzaken op de instandhoudingsdoelen binnen het Natura2000-gebied. Er is dan sprake van *externe werking*. In geval van het hier beschreven plan kan het volgende worden opgemerkt:

- Het plangebied grenst voor 80% direct aan het Natura2000-gebied.
- Met betrekking tot het voorkomen van instandhoudingsdoelen in de omgeving van het plangebied geldt hetzelfde als in § 6.2. is gesteld. Geen van de instandhoudingsdoelen komt voor binnen een afstand van 500 meter van het plangebied.

Negatieve effecten kunnen in theorie optreden als gevolg van de realisatie van het plan zelf, de bouw van een brede school binnen het plangebied als dit door het bestemmingsplan wordt toegestaan, of als gevolg van toegenomen druk op het natuurgebied door het gebruik van de brede school, dus door de aanwezigheid en de handelwijze van de toekomstige gebruikers ervan. Aan de hand van bovengenoemde aspecten wordt echter duidelijk dat er in beide gevallen geen sprake is van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied. De afstand tussen het plangebied en het de locaties binnen het Natura2000-gebied waar de instandhoudingsdoelen voorkomen is daarvoor te groot. Met betrekking tot de bouw van de brede school in de toekomst wordt benadrukt dat de kavel via de openbare weg bereikbaar is en daarvoor geen Natura2000-gebied behoeft te worden doorsneden. Mochten in de toekomst activiteiten worden ondernomen vanuit de brede school in terreinen die binnen het Natura2000-gebied liggen, zoals schoolexcursies, dan heeft dit geen negatief effect op de instandhoudingsdoelen daar deze instandhoudingsdoelen in de bosgebieden direct grenzend aan het plangebied niet voorkomen. De conclusie wordt dan ook

getrokken dat ook met betrekking tot de externe werking de uitvoering van het plan niet zal leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*, en derhalve niet strijdig is met de Natuurbeschermingswet 1998.

6.4. Cumulatieve effecten.

Het voorontwerp-bestemmingsplan Vlieland Bebouwde Kom voorziet in een aantal bestemmingsplanwijzigingen ten opzichte van het bestaande bestemmingsplan en in een aantal binnenplanse afwijkingsmogelijkheden. Het hier beschreven plan betreft een van die wijzigingen. Binnen de regelgeving van Natura2000 is aangegeven dat de effecten van alle wijzigingen en afwijkingsmogelijkheden bij elkaar als cumulatie in kaart moeten worden gebracht. Dit betekent dat indien de wijzigingen of afwijkingsmogelijkheden in zichzelf geen significant negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied, in kaart moet worden gebracht of deze ook gezamenlijk niet tot significant negatieve effecten zullen leiden.

In deze effectanalyse betreffende een bosperceel grenzend aan de bebouwing van Vlieland is het van belang te overwegen of de realisatie van dit plan in het voorontwerp-bestemmingsplan Vlieland Bebouwde Kom in relatie tot de andere onderdelen van het bestemmingsplan bijdraagt aan een vorm van cumulatie met significant negatieve effecten voor de instandhoudingsdoelen als gevolg. Gezien de ligging van het plangebied op grote afstand van de instandhoudingsdoelen kan worden uitgesloten dat de realisatie van het plan in samenhang met de andere onderdelen van het bestemmingsplan bijdraagt aan een cumulatie met negatieve effecten als gevolg.

Benadrukt moet daarbij worden dat het voorontwerp bestemmingsplan Vlieland Bebouwde Kom, met uitzondering van het zeer kleine deel van 20% van het bosperceel, verder geheel buiten de Natura2000-gebieden ligt.

In de nabije omgeving van het plangebied maakt het voorontwerp bestemmingsplan de bouw van een woning op een kavel aan de Dennenlaan mogelijk. Ook de realisatie van dit plan zal niet leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied (*Zumkehr*, 2011). Beide plannen samen leiden niet tot cumulatie met significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen als gevolg.

6.5. Conclusie.

Uit bovenstaande blijkt dat de realisatie van het plan **niet** zal leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* en **niet** strijdig is met de Natuurbeschermingswet 1998. Dit geldt zowel met betrekking tot het bosgedeelte dat deel uitmaakt van het Natura2000-gebied, als voor het gedeelte van het plangebied dat geen deel uitmaakt van het Natura2000-gebied (externe werking). Ook is geen sprake van negatieve effecten als gevolg van cumulatie met andere delen van het plan. Het plangebied is voor de ontwikkeling van een brede school ruim bemeten. Hoewel is aangegeven dat binnen het Natura2000-gebied geen negatieve effecten zullen optreden indien het gedeelte van het perceel dat *binnen* het Natura2000-gebied wordt ingericht voor de bouw van de brede school, kan worden geadviseerd hiervoor uitsluitend het gedeelte te gebruiken dat *buiten* het Natura2000-gebied valt. In oppervlak is dit deel van het plangebied er groot genoeg voor, en bovendien sluit de te realiseren brede school hier het beste aan op bestaande bebouwing.

Het rapport van Altenburg & Wymenga (*De Leeuw*, 2004) komt met betrekking tot woningbouw in het plangebied eveneens tot de conclusie dat er geen sprake is van negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen. Het rapport gebruikt daarbij overigens de terminologie die gangbaar was in 2004. Sinds Natura2000-gebied Duinen Vlieland is aangewezen als Natura2000-gebied (1 oktober 2005) is de terminologie enigszins gewijzigd.

6.6. Natura2000-gebied Waddenzee en Noordzeekustzone.

In § 4.2.1 is al aangegeven dat de realisatie van het plan geen invloed heeft op de instandhoudingsdoelen van beide Natura2000-gebieden, daar de afstand van het plangebied tot deze Natura2000-gebieden te groot is. Een nadere analyse van de effecten met betrekking tot deze Natura2000-gebieden is niet nodig.

7. Flora- en faunawet.

7.1. Algemeen.

De door de Flora- en faunawet beschermde soorten planten en dieren zijn als gevolg van een Algemene Maatregel van Bestuur ingedeeld in drie categorieën. Belangrijk is dan ook vast te stellen welke soorten binnen het plangebied voorkomen van categorie 3, de strikt beschermde soorten. Indien de realisatie van het plan negatieve gevolgen heeft voor de populatie van deze soorten is sprake van strijdigheid van de Flora- en faunawet, en is het noodzakelijk een ontheffing van de wet aan te vragen. Met betrekking tot soorten van categorie 2 geldt dat vrijstelling van de wet mogelijk is indien voor de populaties van deze soorten door middel van extra mitigerende maatregelen negatieve effecten kunnen worden voorkomen. Daarbij dient te worden voldaan aan de eisen van *zorgvuldig handelen* en van *zorgplicht*. Voor de soorten van categorie 1 (kleine zoogdieren) geldt op voorhand vrijstelling van de wet. Vogels vallen in de Flora- en faunawet onder een aparte categorie; de wijze van bescherming komt echter overeen met die van de soorten van categorie 2.

7.2. Strikt beschermde soorten.

7.2.1. Zandhagedis.

Op Vlieland komt een redelijk omvangrijke populatie voor van de zandhagedis, een strikt beschermde soort in de Flora- en faunawet. De zandhagedis is een bewoner van open duin gebied, die leeft in een sterk door de zon beschenen landschap. In bosgebieden komen doorgaans geen populaties voor. Ook in het plangebied en in de omgeving ervan komt geen populatie van de zandhagedis voor. Een effect van de realisatie van het plan op de populatie van de soort op Vlieland kan worden uitgesloten.

7.2.2. Rugstreepad.

Populaties van de rugstreepad zijn gebonden aan ondiep open water en vochtige duinvalleien. Het plangebied en de directe omgeving betreft droog bebost duin waar open water ontbreekt. Er komt geen populatie van de soort voor. *De Leeuw* (2004) gaat uit van het mogelijk voorkomen van foeragerende en overwinterende rugstreepadden binnen het plangebied, dit dankzij het feit dat de soort in de kilometerhokken waarin het plangebied ligt is gemeld via het *Natuurloket*. In § 5.5. is aangegeven dat het plangebied niet geschikt is als leefgebied voor de soort, en bovendien op erg grote afstand ligt van de geschikte voortplantingsgebieden. De uitvoering van het plan heeft binnen het plangebied dan ook geen negatief effect op de populatie van de soort.

7.2.3. Vleermuizen.

In het plangebied en in de omgeving ervan komen geen populaties van soorten vleermuizen voor. Aan de hand van het veldbezoek in januari 2011 is gebleken dat het plangebied geen geschikte bomen heeft om als voortplantingsplek voor de ruige dwergvleermuis te fungeren, en evenmin als foerageergebied.

7.2.4. Conclusie.

In het plangebied en in de directe omgeving ervan ontbreken strikt beschermde soorten van categorie 3 van de Algemene Maatregel van Bestuur. Een negatief effect op populaties van strikt beschermde soorten bij realisatie van het plan kan worden uitgesloten.

7.3. Overige soorten.

7.3.1. Flora.

7.3.1.1. Dennenorchis *Goodyera repens* en kleine keverorchis *Neottia cordata*.

De naaldbossen van de Waddeneilanden zijn bekend om hun uitgebreide populaties van deze twee door de Flora- en faunawet beschermde soorten orchideeën. Op Vlieland komen in beperkte mate groeiplaatsen voor van de dennenorchis in open, structuurarme dennenbossen. Groeiplaatsen van de kleine keverorchis zijn slechts op een enkele plaats op Vlieland vastgesteld. In het dennenbos van het plangebied en de directe omgeving zijn *geen* groeiplaatsen van de dennenorchis vastgesteld. Eveneens ontbreken groeiplaatsen van de kleine keverorchis.

7.3.1.2. Door de Flora- en faunawet beschermde plantensoorten.

Binnen het plangebied en in het aangrenzend bosperceel komen geen door de Flora- en faunawet beschermde plantensoorten voor.

7.3.2. Broedvogels.

In § 5.3. is aangegeven welke broedvogels zijn vastgesteld in het plangebied. Het betreft weinig kwetsbare soorten die zich in de omgeving van en te midden van menselijke bewoning goed kunnen handhaven. Verwijdering van de bomen en inrichting van een kavel ten behoeve de bouw van een brede school in een deel van het plangebied is derhalve mogelijk zonder negatieve effecten op de broedvogels. Omdat niet het hele perceel wordt benut voor de bouw van de school blijft er voldoende ruimte over voor de broedvogels. In dit opzicht kan zonder nadere mitigerende maatregelen worden voldaan aan de *zorgplicht*. Wel wordt geadviseerd rondom de brede school een voor broedvogels aantrekkelijke structuurrijke groenstrook aan te planten als bufferzone tussen de school en het bos. Tijdens de bouwactiviteiten zelf kan in het broedseizoen verstoring optreden van broedende vogels. In het kader van *zorgvuldig handelen* wordt daarom geadviseerd de bouw van de woning in de toekomst niet ten uitvoer te brengen in het broedseizoen van de vogels (15 maart – 15 augustus).

7.3.3. Reptielen, amfibieën.

Ook andere dan de hierboven gemelde soorten (zandhagedis, rugstreeppad) komen in en in de omgeving van het plangebied niet voor.

7.3.4. Insecten.

Er komen geen populaties van door de Flora- en faunawet beschermde soorten insecten voor.

7.3.5. Zoogdieren.

Alle voorkomende soorten zoogdieren behoren tot categorie 3 van de AMvB met soorten waarvoor op voorhand vrijstelling van de wet geldt.

7.4. Conclusies.

De volgende conclusies worden getrokken met betrekking tot de Flora- en faunawet.

- Er komen in en in de omgeving van het plangebied geen strikt beschermde soorten voor.
- Soorten van categorie 2 van de AMvB komen in en in de omgeving van het plangebied evenmin voor.
- Bij de inrichting van een deel van het plangebied ten behoeve van een brede school kan voldoende ruimte overblijven voor de broedvogels binnen het plangebied. Aan het beginsel van *zorgplicht* wordt voldaan zonder dat nadere mitigerende maatregelen nodig zijn.
- Geadviseerd wordt in verband met het beginsel van *zorgvuldig handelen* de bouw van de brede school in de toekomst niet te realiseren binnen het broedseizoen van de vogels (15 maart – 15 augustus).
- *De Leeuw* (2004) trekt de conclusie dat een aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet verplicht is in verband met het mogelijke voorkomen van rugstreeppad en vleermuizen, en in relatie tot verschillende perioden van storingsgevoeligheid van deze soorten en de broedvogels. In dit rapport wordt aangegeven dat rugstreeppad en vleermuizen in het plangebied niet voorkomen. Storingsgevoeligheid treedt alleen op met betrekking tot de broedvogels. Er kan door het navolgen van het bovenstaand advies met betrekking tot *zorgvuldig handelen* worden voldaan aan de eisen van de Flora- en faunawet met betrekking tot de categorie 2 soorten. De aanvraag van een ontheffing is dan ook in tegenstelling tot de conclusies van *De Leeuw* niet nodig.

8. Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.

Het plangebied maakt nu nog deel uit van een bosperceel welke binnen de PEHS valt. Als gevolg van realisatie van bebouwing op een deel van het plangebied gaat een oppervlak binnen de PEHS verloren. Dit verlies dient te worden gecompenseerd door de aanleg van vergelijkbare natuur elders. In het kader van de Structuurvisie Vlieland is overeengekomen dat op Vlieland kwalitatieve compensatie mogelijk is.

9. Samenvatting.

Binnen het voorontwerp van het Bestemmingsplan Vlieland Bebouwde Kom wordt voorgesteld op een deel van een bosperceel ten westen van de VMBO-school en het politiebureau, grenzend aan bestaande bebouwing, een bouwkaavel mogelijk te maken ten behoeve van de bouw van een brede school, en de bestemming in overeenstemming hiermee te wijzigen. Dit rapport geeft een analyse van de effecten op de beschermde natuurwaarden van de realisatie van het plan, dat wil zeggen, de realisatie van de bouw van een brede school in de toekomst als resultaat van de bestemmingswijziging.

Met betrekking tot Natura2000-gebied *Duinen Vlieland* wordt geconcludeerd dat de realisatie van het plan geen negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied. Deze conclusie volgt uit de volgende constatering:

- Het plangebied maakt voor 20% deel uit van het Natura2000-gebied en grenst er voor 80% direct aan.
- De instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied komen op een grote afstand van het plangebied voor, zodanig dat enig effect kan worden uitgesloten.
- Er is geen sprake van externe werking met negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen vanuit het gedeelte buiten het Natura2000-gebied.
- De realisatie van het plan draagt niet bij aan een cumulatief effect binnen het voorontwerp-bestemmingsplan in zijn geheel.

De realisatie van het plan is derhalve niet strijdig met de Natuurbeschermingswet 1998. Wel wordt geadviseerd de bouw van de brede school te beperken tot het deel van het plangebied dat buiten het Natura2000-gebied valt.

Met betrekking tot de Flora- en faunawet wordt geconcludeerd dat als gevolg van de realisatie van het plan geen strijdigheid met de wet optreedt en de aanvraag van een ontheffing van de wet **niet** nodig is. Er wordt voldaan aan het beginsel van *zorgplicht*. Met betrekking tot het beginsel van *zorgvuldig handelen* wordt geadviseerd de woningbouw in de toekomst niet binnen het broedseizoen van de vogels te realiseren (15 maart – 15 augustus). Uit een nadere analyse van het rapport van *De Leeuw* in 2004 en aan de hand van een veldbezoek in januari 2011 is geconstateerd dat in het gebied geen populaties voorkomen van strikt beschermde soorten. De Leeuw gaat ervan uit dat deze soorten mogelijk voorkomen en geeft aan dat om deze reden de aanvraag van een ontheffing van de wet nodig is. In dit rapport wordt aangegeven dat met betrekking tot het aspect *zorgvuldig handelen* een knelpunt aangaande de broedvogels kan worden voorkomen door de boven aangegeven mitigerende maatregel. Overige maatregelen zijn niet nodig.

Het plangebied maakt deel uit van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur. Kwalitatieve compensatie voor het verlies aan oppervlak natuurgebied is echter mogelijk.

1. Literatuur.

- Aptroot A., et.al., 1998.* Bedreigde en kwetsbare korstmossen in Nederland; basisrapport met voorstellen voor de Rode Lijst. Buxbaumiella 44.
- Beenen, R, 1998.* Soortbeschermingsplan Rugstreeppad. Provincie Utrecht, Utrecht.
- Buro Bakker, 2007.* Vegetatiekartering van de terreinen van Staatsbosbeheer op Vlieland 2006 – 2007. Buro Bakker adviesburo voor ecologie, Assen.
- Dijkse, L.J. & B.J.Koks ,2001.* Broedvogelmonitoring in het Nederlandse Waddengebied in 2000. Monitoringrapport 2001/09. SOVON, Beek-Ubbergen.
- Hustings F., C.van Turnhout, R.L.Vogel en M.van der Weide, 1997.* Aantalsontwikkelingen van karakteristieke broedvogels op de Nederlandse Waddeneilanden. – In: T.M.van der Have en E.R.Osieck (red.). Aantalsontwikkelingen en beheersmaatregelen voor karakteristieke vogels van het Waddengebied. Technisch Rapport 18. Vogelbescherming Nederland, Zeist 49 – 114.
- Gemeente Vlieland, 2010.* Voorontwerp Bestemmingsplan Bebouwde Kom. Buro Vijn.
- Hustings, F en J.W.Vergeer, 2002.* Atlas van de Nederlandse Broedvogels, 1998 – 2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum, KNNV Uitgeverij, EIS-Nederland, Leiden.
- Janssen J.A.M. en J.H.J.Schaminée, 2003.* Habitattypen. Europese natuur in Nederland. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Janssen J.A.M. en J.H.J. Schaminée, 2004.* Soorten van de Habitatrichtlijn. Europese Natuur in Nederland. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Koopman, J en W.Stouthamer, 2006.* Flora van Vlieland. ongepubliceerd. Fryske Feriening foar Fjildbiology.
- Leeuw, C.de, 2004.* Ecologische beoordeling van de woningbouw in de gemeente Vlieland, Altenburg & Wymenga, rapport 603.
- Meijden, R.van der, B. Odé, C.L.G.Groen, J.P.M.Witte en D.Bal, 2000.* Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. Gorteria, 26-4 (2000).
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002.* De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV-uitgeverij, EIS-Nederland; Leiden.
- Ministerie LNV, 1991.* Aanwijzingsbesluit van het gebied 'Waddenzee' als Speciale Beschermingszone, Nr. J.9115397, d.d. 8 november 1991. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Natuurbeheer, Den Haag.
- Ministerie LNV, 2000.* Aanwijzingsbesluit van het gebied 'Waddeneilanden/ Noordzeekust, Breebaart' als Speciale Beschermingszone, N/2000/320 d.d. 24 maart 2000. Ministerie van landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directie Natuurbeheer, Den Haag.
- Ministerie van LNV, 2004a.* Werken aan Natura 2000. Handreiking voor de bescherming van de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Concept Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV, 2004b.* Besluit Rode Lijsten flora en fauna. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV, 2009a.* Aanwijzingsbesluit Natura2000-gebied Duinen Vlieland.
- Ministerie van LNV, 2009b.* Nota van toelichting van het Natura2000-gebied Duinen Vlieland.
- Natuurcompendium, 2003.* Natuur in cijfers. Rijksinstituut voor milieu en natuur. 2003
- SOVON.* Broedvogelinventarisatie duinen Vlieland in 2005.
- Westhoff, V. en M.F.van Oosten, 1991.* De Plantengroei van de Waddeneilanden. KNNV-Utrecht.
- Zuiderwijk, A., 2001.* Zoektocht naar zandhagedissen op Waddeneilanden. Meetnet reptielen, Nieuwsbrief 21: 13-14.
- Zumkehr, P.J., 2011.* Een ecologische beoordeling van de mogelijkheden tot de realisatie van woningbouw op een bouwkvavel aan de Dennenlaan, Vlieland. Zumkehr Ecologisch Adviesbureau. Midsland Terschelling.

Bijlagen.

Kaart 1. Ligging van het plangebied op Vlieland.

Kaart 2. Ligging van de Natura 2000-gebieden.

Rode lijn: grens van de Natura2000-gebieden.

N: terrein maakt geen deel uit van een Natura2000-gebied.

Geel vlak: het plangebied.

Kaart 3. Het plangebied.

Geel: plangebied

Rode lijn: grens met Natura2000-gebied *Duinen Vlieland*. Het bosgebied ten westen van de rode lijn (links ervan) maakt deel uit van het Natura2000-gebied.

Blauw lijn: begrenzing van het voorontwerp bestemmingsplan Vlieland Bebouwde Kom.

